

Kraj Vysocina

Téma: Obohacování slovní zásoby

Vypracovala: Mgr. Jana Pilařová

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

Obohacování slovní zásoby

1. Tvoření slov
  - a) odvozování příponami a předponami
  - b) skládání slov
  - c) tvoření zkratk a slov zkratkových
2. Spojováním slov v sousloví
3. Přejímání z jiných jazyků
4. Změny slovního významu

Spojování slov v sousloví

Sousloví = spojení dvou a více slov k označení jedné věci.

Univerbizace = stahování do jednoho názvu

➤ odvozené podstatné jméno z přídavného

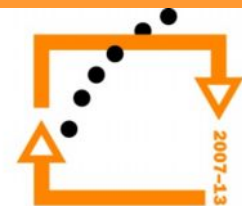
př. písemná práce – písemka

➤ užije se zpodstatnělé přídavné jméno ze sousloví

př. sekaná pečeně – sekaná

➤ užije se jen řídicího podstatného jména ze sousloví

př. psací stroj - stroj

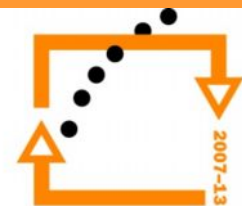

Přejímání slov z jiných jazyků

- V historii můžeme sledovat různé proudy přejímání. Najdeme zde německé vlivy, latinské vlivy, slovanské vlivy apod.
- z latiny a řečtiny – gramatika, literatura, drama, komedie, autor.
- italština – hudební názvy – forte, andante, tenor,
- z francouzštiny – surrealismus, impresionismus, róba, volán, pudr, parfém
- angličtina – svetr, tenis, hit, big beat, software.

Přejímání slov z jiných jazyků

- Z ruštiny – řešit, soustava, nářečí
- Z polštiny – obřad, úvaha, mluvnice
- Zdomácnělá – nevnímáme je jako cizí, nepoznáme je – klobouk (z tureckého kalpak), košile (z latinského casula), hokej, džus, sprej.

Změny slovního významu

Základní význam a význam přenesený.

Metafora – přenesení významu na základě podobnosti.

Př. hřeben

1. Náčiní k česání vlasů
2. Masytý výrůstek na hlavě ptáků
3. Svrchní podélná, ostře vystupující část něčeho (střecha, vlna, pohoří)

Změna slovního významu

Metonymie přenesení významu na základě věcné souvislosti.

Př. nákup – činnost a věci nakoupené

Synekdocha – názvu části se použije na celek a obráceně.

Vrátil se pod rodnou střechu.

Hyperbola – nadsázka. *Metráček.*

Ironie – opačné vyjádření. *To je ale pořádek.*

Eufemismus – zjemnění nepříjemné skutečnosti.

Zemřel – skončil, zesnul, spí věčným spánkem.

Použitá literatura

- TEJNOR, Antonín a kol. Český jazyk I-IV pro střední školy. Praha: SPN 1984. Dotisk 4. vydání. s. 34 – 35, 54 – 72.

